

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

เทศบาลตำบลกกโก
อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

คำนำ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของเทศบาลตำบลกกโกจัดทำขึ้นเพื่อแสดงข้อมูลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ มีองค์ประกอบดังนี้ (๑) ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ (๒) ด้านการใช้ อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ (๓) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ และ ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงาน ภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย (๑) การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต อย่างน้อย ๑ กระบวนการหรือโครงการ (๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยง การทุจริต (๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความ เสี่ยงการทุจริต (๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต อีกทั้งยังมีผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อองค์กร ระดับ ความรุนแรงของความ เสี่ยงการทุจริต และมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลกกโก
พฤษภาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

ส่วนที่

หน้า

ข้อมูลพื้นฐาน.....	๑
ความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ	
ที่มาและความสำคัญ.....	๕
วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต.....	๕
กรอบแนวคิดและนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต.....	๕
แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต.....	๑๓
แนวทางการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ.....	๑๔
กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต.....	๑๔
องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร.....	๑๕
นิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต.....	๑๕
วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต.....	๑๖
ขั้นตอนการจัดระดับความเสี่ยง.....	๑๖
๓. การประเมินความเสี่ยงที่การทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของเทศบาลตำบลกกโก.....	๒๐

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลพื้นฐาน

เทศบาล เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งของไทย ตามหลักการกระจายอำนาจ กล่าวคือ ราชการบริหารส่วนกลาง กระจายอำนาจไปให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระที่จะดำเนินการปกครองตนเองภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย ระบบรัฐสภา เพราะเป็นการจำลองรูปแบบการปกครองประเทศมาใช้ในท้องถิ่น ปัจจุบันเทศบาลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งได้กำหนดให้การจัดตั้ง การเปลี่ยนชื่อ การเปลี่ยนแปลงเขต หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาล ให้กระทำเป็นพระราชกฤษฎีกา เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร อย่างไรก็ตามเทศบาลทั้ง ๓ ระดับ มีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วย สภาเทศบาล (ซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลนั้น) และคณะเทศมนตรี (นายกเทศมนตรี และเทศมนตรีอีกจำนวนหนึ่ง) จะแตกต่างกันก็เฉพาะที่ตั้งหรือจำนวนประชากรเท่านั้น เทศบาลตำบล จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นที่มีความเจริญพอสมควร และสามารถมีรายได้พอสมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องทำ ปรกติจะตั้งขึ้นในท้องถิ่นของอำเภอต่าง ๆ ที่มีใช้อำเภอเมือง หรือท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด

เทศบาลตำบลกกโก คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีบทบาทใกล้ชิดกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากที่สุด มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต บริการสาธารณะ และโครงสร้างพื้นฐาน

สภาพทั่วไป

ที่ตั้งและอาณาเขต เทศบาลตำบลกกโก ตั้งอยู่หมู่บ้านกกโก หมู่ที่ ๘ ตำบลกกโก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมือง ระยะห่างจากอำเภอประมาณ ๓ กิโลเมตร ก่อตั้ง เป็นสภาตำบลเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๑๑๓ ตอนพิเศษ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๙ และเป็นเทศบาลตำบลกกโก เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

อาณาเขต ทิศเหนือ : ติดกับตำบลท่าศาลา

ทิศใต้ : ติดกับตำบลโคกลำพาน และตำบลบ้านกล้วย

ทิศตะวันออก : ติดกับตำบลนิคมสร้างตนเอง

ทิศตะวันตก : ติดกับตำบลป่าตาล

เนื้อที่

เทศบาลตำบลกกโก มีเนื้อที่ ๑๗.๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๑๗,๖๑๑ ไร่

ภูมิประเทศ

ส่วนมากเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะกับการทำอาชีพเกษตร ทำนา ทำไร่ และบางส่วนเป็นบ้านจัดสรร และห้างสรรพสินค้า

จำนวนหมู่บ้าน มี ๘ หมู่บ้าน คือ

๑. หมู่ที่ ๑ บ้านขุนนวน

๒. หมู่ที่ ๒ บ้านดงน้อย และชุมชนการเคหะลพบุรี

๓. หมู่ที่ ๓ บ้านดงน้อย

๔. หมู่ที่ ๔ บ้านดงน้อย และ หมู่บ้านเพชรโสธร

๕. หมู่ที่ ๕ บ้านไร่

๖. หมู่ที่ ๖ บ้านป่าสัก บ้านโคกม่วง

๗. หมู่ที่ ๗ บ้านใหม่

๘. หมู่ที่ ๘ บ้านกกโก

ประชากร ประชากรทั้งสิ้น ๑๐,๓๕๔ คน

ชาย ๔,๗๗๑ คน

หญิง ๕,๕๘๓ คน

ความหนาแน่นเฉลี่ย ๕๔๒.๘๔ คน/ตารางกิโลเมตร

จำนวนครัวเรือน ๕,๒๖๘ ครัวเรือน

พันธกิจและวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ ตำบลกกโก (Vision) คือ การพัฒนา “แหล่งการเกษตร ผลิตอาหาร(ปลอดภัย) สืบสานวัฒนธรรม จัดทำเมืองน่าอยู่ คู่คุณธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการนำหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาตำบลกกโก”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลกกโก

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ หลักการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ และการบริการประชาชนโดยใช้

หลักธรรมาภิบาล

การศึกษา

ประชากรอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม ร้อยละ ๙๙ อ่าน เขียน ภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้

เด็ก อายุ ๖-๑๔ ปี ร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ด้านการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี

– ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑ แห่ง

– โรงเรียนประถมศึกษา ๑ แห่ง

– ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๔ แห่ง

– ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ๑ แห่ง

สถาบันและองค์กรศาสนา

วัด ๗ แห่ง

มัสยิด – แห่ง

ศาลเจ้า – แห่ง

โบสถ์ – แห่ง

การสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง

โรงพยาบาลของรัฐบาล – แห่ง

สถานพยาบาลเอกชน – แห่ง

ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๑ แห่งอัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐

การเกษตร

ตำบลกกโกประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว และ ข้าวโพด

การประมง

พื้นที่ตำบลกกโก ไม่มีอาชีพการทำประมง

การปศุสัตว์

การปศุสัตว์ในเขตพื้นที่ตำบลกกโก เป็นการประกอบกิจการในลักษณะที่เลี้ยงในครัวเรือน อาชีพหลักและอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงไก่ วัว สุกร

การบริการ

โรงแรม ๑ แห่ง

โรงงานอุตสาหกรรม ๒ แห่ง

ศูนย์จำหน่ายและบริการซ่อมรถยนต์ ๘ แห่ง

โรงสีข้าว พร้อมลานตากข้าว ๑ แห่ง

การท่องเที่ยว

ภายใต้การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดในชุมชนต่างๆ เช่น การจัดประเพณีต่างๆ การจัดสร้างสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ

อุตสาหกรรม

จำนวนกิจการอุตสาหกรรม ๕ แห่ง

โรงเลื่อยสุกร ๑ แห่ง

การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

การพาณิชย์ -

ธนาคาร ๕ แห่ง

บริษัท ๓ แห่ง

ตลาดสด -

ร้านค้าต่างๆ ๑๐๐ แห่ง

ซูเปอร์มาร์เก็ต ๕ แห่ง

สถานีบริการน้ำมัน/ก๊าซ -

ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า ๒ แห่ง

โรงฆ่าสัตว์ -

การคมนาคมขนส่ง(ทางบก,ทางน้ำ,ทางราง)

ถนนหลวงสายพหลโยธิน และถนนเลียบเมืองลพบุรีตัดผ่านเป็นเส้นหลัก มีถนนเชื่อมกันอยู่ทุก

หมู่บ้าน

การโทรคมนาคม

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ๑ แห่ง
สถานีโทรคมนาคมอื่น ๆ - แห่ง

โทรศัพท์

จำนวนโทรศัพท์ส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่มีทุกครัวเรือน

หอกกระจายข่าว

ให้บริการครอบคลุม ร้อยละ ๑๐๐ ของพื้นที่ในตำบลกกโก

การไฟฟ้า

ตำบลกกโกมีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ประชากรมีไฟฟ้าใช้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

การประปา

พื้นที่ตำบลกกโก ประชากรมีน้ำประปาใช้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำน้ำ ลำห้วย ๖ สาย
บึง หนอง และอื่น ๆ - แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ฝาย ๑ แห่ง
บ่อน้ำตื้น ๙ แห่ง
บ่อโยก ๑๕ แห่ง

ส่วนที่ ๒

ความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

๒.๑ ที่มาและความสำคัญ

ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้น ให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ คือ ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทยจะต้องอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ หรือมีคะแนนประมาณ ๗๓ คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๘๐ โดยในแผนย่อยที่ ๑ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาเครื่องมือ เพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการ ทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบหรือแนวทางใน การบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต อีกทั้งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อ การสกัดกั้นการทุจริต โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบตาม ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) รัฐบาล ประกาศให้ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจต่อการรับสินบนทุกรูปแบบ (กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐ, ๒๕๖๖. หน้า ๖.) เทศบาลตำบลกกโก เป็นหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือ ที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิด การทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และเป็นการยกระดับค่าคะแนน การประเมินและ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) และยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ภาพรวมของประเทศ

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- ๑) เพื่อให้มีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างเป็นระบบ
- ๒) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต
- ๓) เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอกองค์กรเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ
- ๔) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และ ความ ซื่อตรงขององค์กร
- ๕) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในเทศบาลตำบลกกโก

๒.๓ กรอบแนวคิดและนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุม การทุจริต คอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกัน ควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นราชการใสสะอาดสามารถ สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตาม

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการให้มี ความสำเร็จ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ใน ฐานะกลไก ของฝ่ายบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใน บริบท ใหม่ที่เน้นเรื่องการป้องกัน ป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้น ยับยั้งเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต โดย การประเมินความเสี่ยงการทุจริต คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือหลักที่ สำนัก งาน ป.ป.ท. ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต Corruption Perceptions Index : CPI โดยได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่ด้านการอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

นิยามประเภทของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต		
ด้านที่ ๑	ความเสี่ยงการพิจารณา อนุมัติ อนุญาตของทาง ราชการ	การให้บริการด้านการอนุมัติอนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ
ด้านที่ ๒	ความเสี่ยงการใช้อำนาจ และ ตำแหน่งหน้าที่	การใช้อำนาจหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจที่ได้มาจาก การ ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หรือ ประพฤติมิชอบ
ด้านที่ ๓	ความเสี่ยงด้านการใช้จ่าย งบประมาณ	โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการ ประเมิน ของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบ รายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจาก หน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอก งบประมาณ และ โครงการที่ จ่ายขาดเงินสะสม หมายเหตุ : ๑.หน่วยงานสามารถใช้โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รายการในงบลงทุนวงเงินตั้งแต่ ๑๐ ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัด จ้าง มาทำการประเมินความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณได้ ๒. ในกรณีที่โครงการเป็นโครงการผูกพันหลายปี หน่วยงาน ต้องคัดเลือกขั้นตอนที่มีประเด็นความเสี่ยงการทุจริตตั้งแต่ ระดับปานกลาง สูง สูงมาก มากำหนดมาตรการและดำเนินการ ได้ภายในปีงบประมาณนั้นๆ

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดขึ้น
	ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจ การก่อนให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
	ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริตการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวม หรือการรับสินบน ลักษณะการทุจริตในส่วนจำแนกเป็น ๖ ประเภท ดังนี้ ๑. การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงิน การคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ๒. สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล ๓. สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย ๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดคุณธรรม จริยธรรม ๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ในประชาชนทราบ ๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความ หลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ
	ปัญหา หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการหรือธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคของหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละจุดสัมผัส ของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้อง ผลประโยชน์ที่ไม่ สมควร ไม่ว่าจะมัลลค่าเท่าใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่าง ๆ อาจ ก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
	ประพฤติมิชอบ หมายความว่า การใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรี ตัวอย่างของการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อหน้าที่ราชการ จากหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติจากการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เช่น

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
	- ฉ้อโกง/ไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นพวกพ้อง/เรียกรับเงิน เรียกสินบน เรียกของกำนัล - ปลอมแปลง/ลงโทษเฉพาะคนที่ไม่ใช่พวกพ้อง/ช่วยเหลือสมรู้ร่วมคิดพวกหรือเครือญาติ - ยักยอก/ลงโทษเกินฐานความผิด/ปกปิดความผิดให้พวกพ้อง - ขโมย/ไม่รายงานข้อเท็จจริง/จัดทำเอกสารเท็จเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง - กลั่นแกล้ง/ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ เพื่อให้พวกพ้องได้รับผลประโยชน์ - ช่มชู้ให้ผู้อื่นเกรงกลัว/เกรงใจ - ผูกขาดการค้าขายแต่กับพวกพ้องของตนเอง - บังคับ/ขึ้นใจผู้ใต้บังคับบัญชา/ใช้อำนาจหน้าที่เบียดบังเอาผลประโยชน์ - รวบอำนาจ/ไม่มอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามความเหมาะสม - ริดไถ จากผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อซื้อตำแหน่งหรือเลื่อนตำแหน่ง - แต่งตั้ง/เลื่อนชั้นเฉพาะพวกพ้องของตน - ปูนบำเหน็จรางวัลแต่เฉพาะพวกพ้องของตน
สินบน (Bribery)	สินบน Bribery ISO ๓๗๐๐๑ : ได้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะเป็นมี มูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและ ไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้ง ทางตรงและทางอ้อม และ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใด ๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าว หรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคล นั้น (ตามความหมายของ ISO ๓๗๐๐๑ “offering, promising, giving, accepting or soliciting of an undue advantage of any value (which could be financial or non-financial), directly or indirectly, and irrespective of location(s), in violation of applicable law, as an inducement or reward for a person acting or refraining from acting in relation to the performance of that person’s duties. (ที่มา : Bureau Veritas Certification Services The Implementation of ISO ๓๗๐๐๑ with giving and Receiving)

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ของขวัญ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การให้หรือรับของ รัฐของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๕)	เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออภัยภัยไมตรี ให้เป็นรางวัลให้โดยเสนหา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้ สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคา ทรัพย์สินหรือการได้รับบริการหรือการรับการฝึกอบรม หรือการรับความ บันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

	หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ให้ให้เป็นบัตร ตัว หรือ หลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ใน ภายหลัง
การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ตามธรรมจรรยา	มาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะ กรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์ การรับทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓ ให้ นิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้แก่ในโอกาส ต่าง ๆ โดยปกติตามขนบ ธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้แก่ ตามมารยาทที่ปฏิบัติ กัน
ผลประโยชน์ทับซ้อน	คำว่า Conflict of Interest มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วน บุคคล” หรือ “ประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ ขัดกัน” หรือจะแปลว่า “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “ความขัดแย้งทาง ผลประโยชน์” คู่มือการปฏิบัติหน้าที่สำหรับเจ้า หน้าที่ของรัฐเพื่อมิให้ดำเนิน กิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ได้ ให้ความหมายไว้ ดังนี้ “ ประโยชน์ส่วนบุคคล (Private Interests) คือ การที่บุคคลทั่วไป ใน สถานะเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรม หรือได้ กระทำการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติ พวก พ้อง หรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหา ประโยชน์ในทาง การเงินหรือในทางธุรกิจ เป็นต้น”

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
	“ ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) คือ การที่บุคคลใด ๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรง ตำแหน่งทาง การเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้า หน้าที่ของรัฐใน หน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใด ๆ ตามหน้าที่หรือ ได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็น การดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมา จากการดำเนินการตามหน้าที่ใน สถานะเอกชน การกระทำการใด ๆ

	ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือการรักษา ประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและจะมี รูปแบบ ของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่าง ๆ กัน ที่เหมือนหรือคล้าย กับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชนจะมีความแตกต่างกันที่ วัตถุประสงค์เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการใด ๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐ หรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝงหรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบ ต่าง ๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีอิทธิพล หรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่หรือดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินใจ ในการกระทำใด ๆ หรือดำเนินการดังกล่าว นั่น เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใน ทาง การเงิน หรือประโยชน์อื่น ๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง”
รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม	การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม มีได้หลาย รูปแบบไม่จำกัดอยู่ เฉพาะในรูปแบบตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึง ผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วยจำแนก รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น ๖ รูปแบบ คือ ๑. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits) หรือสินบน ซึ่ง ผลประโยชน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน ของขวัญ การลดราคา การรับ ความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะ เดียวกันนี้ และผลจากการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้น ได้ส่งผลให้การ ตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการ

-๑๑-

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
	ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ๒. การทำธุรกรรมกับตัวเอง (Self-dealing) หรือคู่สัญญา (Contracts) เป็น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เข้าไปมีส่วนได้ เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยอาจจะเป็นเจ้าของบริษัทที่ทำสัญญาเอง หรือเป็นของเครือญาติ

สถานการณ์เช่นนี้เกิดบทบาทที่ขัดแย้ง หรือเรียกได้ว่าเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-employment) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลาออกจากหน่วยงานของ รัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภท เดียวกัน หรือ บริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์ จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานเดิมนั้น หาประโยชน์จากหน่วยงาน ให้กับบริษัทตนเอง

๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) ใน รูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัท ดำเนินธุรกิจ ที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์กร สาธารณะที่ตน สังกัด หรือการรับจ้างพิเศษเป็นที่ปรึกษาโครงการโดยอาศัยตำแหน่งใน ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ ว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดใน การพิจารณาจากหน่วยงานที่ที่ปรึกษาสังกัดอยู่

๕. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) เป็น สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ ของรัฐใช้ประโยชน์จากการที่ตนเองรับรู้ข้อมูลภายในหน่วยงานและนำข้อมูล นั้นไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องอาจจะไปหาประโยชน์โดยการ ขายข้อมูลหรือเข้าเอาประโยชน์เสียเอง

๖. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของ รัฐนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ เท่านั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้องหรือการใช้ ผู้ได้บังคับบัญชาไปทำงานส่วนตัว

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ที่อาจจะความเสี่ยง การทุจริตในอนาคต
-----------------------------	---

-๑๒-

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตสภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริต โดยมีสาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตดังนี้ ๑) โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิด

โอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็งกฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒) สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสภาวะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยมทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวยด้วยเหตุนี้จึง เป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมการทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓) การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริต กลายเป็นความชอบธรรมในสายตาประชาชนขาดกลไกการตรวจสอบความ โปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบ การทุจริตของบุคคลเหล่านี้

๔) การผูกขาดในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้น จึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจในบางครั้งพบบริษัทมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕) การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความ ยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้บุคลากรภาครัฐมีพฤติกรรมการทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทำให้เจ้าหน้าที่ ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๖) การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณความซื่อสัตย์สุจริตเป็น คุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน ใน ปัจจุบันพบว่า คนมีความละอายต่อบาปและเกรงกลัวบาปน้อยลงและมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

	๗) มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจาก ยกย่องคนดี คนที่มี ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่ เป็น เศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มี ตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่ มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่า การทุจริต เป็น วิธีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา ย่อม ย่อมจะทำให้การทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่ มีความละอายต่อ บุญและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็น ตัวเงิน
ระดับความรุนแรง ของความ เสี่ยง การ ทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการ ทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบ ความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ

๒.๔ แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กร
ได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่
เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา
หรือระบุ จุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหา
ความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่าง
มี ธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จะ
เป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือ
หากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการ และหามาตรการมาป้องกันได้ หรือ หากเกิด
ความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๔.๑ ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๑) ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร

ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของ องค์กรที่ยอมรับว่าความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมี
ประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้ และหาแนวทางการบริหารจัดการป้องกันการเกิดซ้ำ
กุญแจสำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโตไม่ใช่ ความสามารถในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริต แต่คือการที่ผู้
นำองค์กรต้องทำให้เรื่องของการบริหารความ เสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไป
ปฏิบัติ

๒) ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

๓) กำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและ

กระทำ การอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความ
เที่ยง ธรรมด้วยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in)

และ อาจให้มีผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

๔) มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของ หน่วยงานและมีการสื่อสารภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการ ควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือใช้ได้จริง แต่ไม่ได้ผลและสร้าง ความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

๒.๕ แนวทางการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ

การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปราม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ตรงจุดที่สุด องค์กรระดับนานาชาติในหลายประเทศ ต่างตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดเรื่องการเปิดเผย ข้อมูลภาครัฐและได้พยายามร่วมกันผลักดันแนวคิดของการเปิดเผยข้อมูล ภาครัฐ (Open Government Data) ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของภาครัฐถือเป็นเครื่องมือสำคัญในเพิ่ม ประสิทธิภาพของความโปร่งใสในการให้บริการของภาครัฐ ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบและความโปร่งใสของ ภาครัฐที่มีต่อผู้ใช้บริการทุกภาคส่วน โดยประชาชนสามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพของภาครัฐได้ อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดยประชาชน สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านการบริการของ ภาครัฐ ทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มมูลค่าให้กับหน่วยงานราชการ ทำให้ประชาชนไว้วางใจและเชื่อถือมาก ขึ้นอันจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนเป็นช่องทางสำคัญในการให้ประชาชน ได้เข้ามา ตรวจสอบการทำงานและการใช้อำนาจของภาครัฐ ซึ่งจะลดโอกาสในการเกิดคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย และจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศและเพื่อให้เกิดประโยชน์สุข ต่อ ประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติสืบไป

๒.๖ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้
Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัตอยู่แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำ
Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้อง สอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วน พฤติกรรมที่ เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องกัน
ล่วงหน้าในเรื่อง ประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าใน อนาคต (Unknown Factor)

๒.๗ องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑) Governance and Culture (การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร) ประกอบด้วย บทบาท ของคณะกรรมการ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

๒) Strategy & Objective Setting (กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ บริบทของธุรกิจ การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง การประเมินทางเลือกของกลยุทธ์ จัดการ ความเสี่ยงองค์กร และการวางเป้าประสงค์ทางธุรกิจภายใต้ความเสี่ยง

๓) Performance (เป้าหมายผลการดำเนินงาน) ประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินระดับ ความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของ ความเสี่ยง องค์กรทั้งหมด

๔) Review & Revision (การทบทวนและปรับปรุง) ประกอบด้วย การประเมินความ เปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง ทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการ ปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

๕) Information, Communication & Reporting (สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน) ประกอบด้วย การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ สนับสนุน การบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จการดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

๒.๘ นิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

นิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต		
ด้านที่ ๑	ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การ อำนาจความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ
ด้านที่ ๒	ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่ง หน้าที่	การอำนาจหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการ ปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ	โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการ ประเมิน ของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบ ดำเนินงาน งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบ เงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วย งานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และ โครงการ ที่ใช้จ่ายจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

		หมายเหตุ : ๑. หน่วยงานสามารถใช้โครงการที่หน่วยงาน “ได้รับ การจัดสรรงบประมาณ รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง มาทำการประเมินความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณได้) ๒. ในกรณีที่โครงการเป็นโครงการผูกพันหลายปี หน่วยงานต้องคัดเลือกขั้นตอนที่มีประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ตั้งแต่ระดับปานกลาง สูง และสูงมาก มากำหนดมาตรการและดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณนั้น ๆ
--	--	---

ที่มา : กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ , สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ , ๒๕๖๖, หน้า ๘- ๒๐

๒.๙ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีรายละเอียดประกอบด้วย ๕ ประเด็น ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานจะต้องค้นหากระบวนการงานซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหาร

ความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่ เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

๑) โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

๒) ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ตัวอย่าง เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๑ ครั้งต่อปี

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	ความเสียหายตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท
๔	ความเสียหายตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท
๑	ความเสียหาย.....บาท หรือน้อยกว่า

ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	-เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกกลโกงข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม -เกิดการฟ้องร้องต่อศาลหรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	-ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว

๓	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้า ตรวจสอบขอเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	- แทบจะไม่มี

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

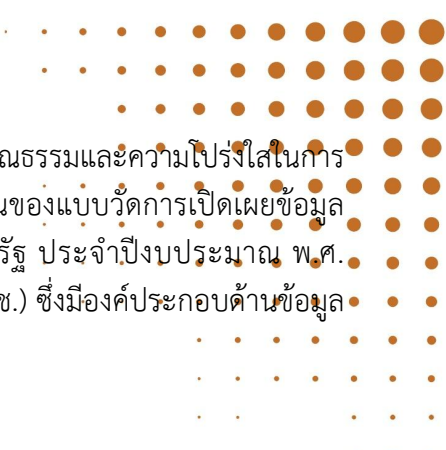
- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

หลังจากหน่วยงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้ว จากนั้น หน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณา จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับสูงมาก สูง

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ทั้งนี้ เทศบาลตำบลกกโก ได้นำคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk Assessment ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดย สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกัน ลด และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงาน และ

แนวทางการประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ในส่วนของแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) ข้อ ๐๒๑ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ซึ่งมีองค์ประกอบด้านข้อมูลการประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต

ส่วนที่ ๓

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของเทศบาลตำบลกกโก

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เทศบาลตำบลกกโก ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อสร้าง มาตรการในการป้องกัน และการลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน (Operational Risk) โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง และ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น ในการจัดทำ มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตได้ประเมินมาตรการควบคุมความเสี่ยงการ ทุจริตของกระบวนการหรือ โครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามี ประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการ ควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken)

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต และกำหนด ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยง

- ☒ ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
กระบวนการ/โครงการ การขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
- ☒ ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
กระบวนการ/โครงการ การประเมินภาษี
- ☒ ด้านการใช้งบประมาณ
กระบวนการ/โครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (LxI)			ระดับความเสี่ยง
			โอกาสที่จะเกิด (L=Likelihood)	ผลกระทบ (I=Impact)	Rick Score	
๑.	การขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต หรือในกรณีที่เอกสารไม่ครบถ้วน/ไม่ถูกต้อง				
๒.	การออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข	ออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข (เจ้าที่เสนอใบอนุญาตให้ผู้บริหาร ลงนามโดยไม่มีการตรวจสอบสถานประกอบการ)				
๓.	การออกตรวจสอบสถานประกอบการ หรือสถานที่ตั้งกิจการ ร้านค้า การจดทะเบียนพาณิชย์	เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุมัติ การอนุญาต				

ชื่อกระบวนการ/โครงการ ที่มีความเสี่ยงการทุจริต การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (LxI)			ระดับความเสี่ยง
			โอกาสที่จะเกิด (L=Likelihood)	ผลกระทบ (I=Impact)	Rick Score	
๑.	การประเมินภาษี	การประเมินภาษีที่น้อยกว่าความเป็นจริง เพื่อเรียกรับ เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด				
๒.	การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่งหรือ พิจารณาเงินเดือน และการมอบหมายงานไม่เป็นธรรมเอา แต่พวกพ้องหรือมีการเรียกรับ				

ชื่อกระบวนการ/โครงการ ที่มีความเสี่ยงการทุจริต การใช้งบประมาณ

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (LxI)			ระดับความเสี่ยง
			โอกาสที่จะเกิด (L=Likelihood)	ผลกระทบ (I=Impact)	Rick Score	
๑.	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑.การลื้อคสเปค การกำหนดสเปค กีดกัน เื่อ ประโยชน์ให้กับผู้เสนอราคา รายใดรายหนึ่ง ๒.การใช้ดุลยพินิจในการขยายเวลา การต่อสัญญา และผลการประกวดราคา เพื่อเรียกรับสินบน ๓.เอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้างหรือประวิงเวลาเพื่อเรียกร รับผลประโยชน์หรือสินบนจากผู้รับจ้าง ๔.การใช้ดุลยพินิจในการขยายเวลาการต่อสัญญา				

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน พิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

➡ **โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)** พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

➡ **ผลกระทบ (Impact)** การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือมีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	โอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๑ ครั้ง/ปี

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ(Impact) ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้านความโปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕,๐๐๐ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	ความเสียหายน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	แทบจะไม่มี

ระดับความรุนแรง
ทุกมิติ

ของความเสี่ยงการ

Risk Score					
โอกาส(Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
ชื่อกระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (LxI)			ระดับความเสี่ยง
			โอกาสที่จะเกิด (L=Likelihood)	ผลกระทบ (I=Impact)	Rick Score	
๑.	การขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต หรือในกรณีที่เอกสารไม่ครบ	๕	๒	๑๐	สูง
๒.	การออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข	ออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข (เจ้าหน้าที่เสนอใบอนุญาตให้ผู้บริหาร ลงนามโดยไม่มีการตรวจสอบสถานประกอบการ)	๕	๒	๑๐	สูง
๓.	การออกตรวจสอบสถานประกอบการ หรือสถานที่ตั้งกิจการ ร้านค้า การจดทะเบียนพาณิชย์	เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุมัติ การอนุญาต	๕	๒	๑๐	สูง

ชื่อกระบวนการ/โครงการ ที่มีความเสี่ยงการทุจริต การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (LxI)			ระดับความเสี่ยง
			โอกาสที่จะเกิด (L=Likelihood)	ผลกระทบ (I=Impact)	Rick Score	
๑.	การประเมินภาษี	การประเมินภาษีที่น้อยกว่าความเป็นจริง เพื่อเรียกรับ เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	๕	๕	๒๕	สูงมาก
๒.	การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่งหรือ พิจารณาเงินเดือน และการมอบหมายงานไม่เป็นธรรมเอา แต่พวกพ้องหรือมีการเรียกรับ	๒	๒	๔	ต่ำ

ชื่อกระบวนการ/โครงการ ที่มีความเสี่ยงการทุจริต การใช้งบประมาณ

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (LxI)			ระดับความเสี่ยง
			โอกาสที่จะเกิด (L=Likelihood)	ผลกระทบ (I=Impact)	Rick Score	
๑.	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑.การลือคสเปค การกำหนดสเปค กีดกัน เื่อ ประโยชน์ให้กับผู้เสนอราคา รายใดรายหนึ่ง ๒.การใช้ดุลยพินิจในการขยายเวลา การต่อสัญญา และผลการประกวดราคา เพื่อเรียกรับสินบน ๓.เอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้างหรือประวิงเวลาเพื่อเรียกรับ ผลประโยชน์หรือสินบนจากผู้รับจ้าง ๔.การใช้ดุลยพินิจในการขยายเวลาการต่อสัญญา	๕	๓	๑๕	สูงมาก

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตหรือในกรณีที่เอกสารไม่ครบ	สูง	-การปฏิบัติงานของกองช่างกระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน การขออนุมัติ อนุญาต -จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรภาครัฐ	๑.จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของกองช่าง กระบวนการ และขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน ๒.กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา กำหนดแล้วเสร็จ การขออนุมัติ อนุญาตตามคู่มือพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก	มกราคม ถึง กันยายน ๒๕๖๙	กองช่าง
การออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข	เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากผู้ขออนุญาตเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน	สูง	-กำหนดนโยบายไม่รับ ของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่	จัดทำนโยบายและแจ้งให้บุคลากรในสังกัดทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	มกราคม ถึง กันยายน ๒๕๖๙	สำนักปลัด
การออกตรวจสถานประกอบการ หรือสถานที่ตั้งกิจการ ร้านค้า การจดทะเบียนพาณิชย์	เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุมัติ การอนุญาต	สูง	- ปลูกฝังจิตสำนึกในการให้บริการด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมและจัดอบรมเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน - ควบคุมกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่และบุคลากร ปฏิบัติตามคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน	จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและแสดงแผนผังการปฏิบัติงาน (Work flow) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน และกรอบระยะเวลาชัดเจน	มกราคม ถึง กันยายน ๒๕๖๙	กองคลัง

ชื่อกระบวนการ/โครงการ ที่มีความเสี่ยงการทุจริต การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การประเมินภาษี	การประเมินภาษีที่น้อยกว่าความเป็นจริง เพื่อเรียกรับเรียกเก็บทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	สูงมาก	ทบทวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอยู่เสมอ	๑.จัดทำคำสั่งมอบหมายเจ้าหน้าที่สำรวจ/ประเมินให้ชัดเจน ๒.ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจหลักเกณฑ์วิธีการประเมินภาษี ๓.ทบทวน/ตรวจสอบการประเมินภาษีให้เป็นปัจจุบัน	มกราคม ถึง กันยายน ๒๕๖๙	กองคลัง
การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่งหรือพิจารณาเงินเดือน และการมอบหมายงานไม่เป็นธรรมเอาแต่พวกพ้องหรือมีการเรียกรับ	ต่ำ	ขั้นตอนกระบวนการในการบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่งหรือพิจารณาเงินเดือน และการมอบหมายงาน โปร่งใสเป็นธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	จัดทำมาตรการและแจ้งให้บุคลากรในสังกัดทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	มกราคม ถึง กันยายน ๒๕๖๙	สำนักปลัด

ชื่อกระบวนการ/โครงการ ที่มีความเสี่ยงการทุจริต การใช้งบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การจัดซื้อจัดจ้าง	๑.การลือคสเปค การกำหนดสเปค กีดกัน เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เสนอราคา รายใดรายหนึ่ง ๒.การใช้ดุลยพินิจในการขยายเวลา การต่อสัญญา และผลการประกวดราคา เพื่อเรียกรับสินบน ๓.เอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้างหรือประวิงเวลาเพื่อเรียกรับผลประโยชน์หรือสินบนจากผู้รับจ้าง ๔.การใช้ดุลยพินิจในการขยายเวลาการต่อสัญญา	สูงมาก	- กำชับให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ครอบคลุมและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น เพื่อ ร่วมสร้างแนวทางและมาตรการในดำเนินการสร้างจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่และบุคลากรรังเกียจการทุจริตทุกรูปแบบ	๑.หน่วยงานมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒.ส่งเสริม/สร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรตระหนักและมีส่วนร่วมในการปราบปรามการทุจริต	มกราคมถึงกันยายน ๒๕๖๙	กองคลัง